

Onderwerp:	Compressiekousen bij ulcus cruris venosum (dubbellaags koussysteem) vallen onder het basispakket Zvw
Samenvatting:	De behandeling van ulcus cruris venosum (open been) met dubbellaags compressiekousen voldoet aan de stand van de wetenschap en praktijk. Deze kousen kunnen worden aangemerkt als 'uitwendige hulpmiddelen te gebruiken bij het langdurig compenseren van het functieverlies van aderen bij het transport van bloed en het functieverlies van lymfevaten bij het transport van lymfe' zoals bedoeld in artikel 2.6, onder m, van de Regeling zorgverzekering. Dit betekent dat deze kousen onder het basispakket vallen.
Soort uitspraak:	SpZ = standpunt Zvw
Datum:	11 maart 2010
Uitgebracht aan:	Fabrikanten
Zorgvorm:	Hulpmiddelenzorg

Onderstaand de volledige uitspraak.

Standpunt **Compressiekousen bij ulcus cruris venosum (dubbellaags koussysteem)**

Samenvatting

Bij het behandelen van ulcus cruris venosum met dubbellaags compressiekousen is sprake van het langdurig compenseren van het functieverlies van aderen bij het transport van bloed en het functieverlies van lymfevaten bij het transport van lymfe, zoals bedoeld onder artikel 2.6, onder m, Rvz. Bovendien is het toepassen van deze kousen bij genoemde indicatie een behandeling conform de stand van de wetenschap en praktijk (artikel 2.1, tweede lid, Bzv). Dit betekent dat deze kousen onder de te verzekeren prestaties van de Zorgverzekeringswet vallen.

Inleiding

Het CVZ heeft in juni 2009 een standpunt ingenomen over verbandmiddelen. Naar aanleiding hiervan is namens fabrikanten van dubbellaags compressiekousen bij het CVZ een verzoek ingediend om zijn standpunt kenbaar te maken over het onderscheid tussen verbandmiddelen en therapeutisch elastische kousen (TEK).

Volgens de aanvrager zou het standpunt van het CVZ

over verbandmiddelen gevolgen hebben voor de vergoeding van dubbellaags compressiekousen, zoals de Veno Train ® ulcertec. Dit type kousen wordt gebruikt bij de behandeling van open been (ulcus cruris venosum). De kousen worden gebruikt in combinatie met wondverband. Deze kousen zijn niet te duiden in drukklassen zoals de normale TEK. Bij letterlijke toepassing van de regels met betrekking tot verbandmiddelen en/of die van TEK zouden de dubbellaags compressiekousen – volgens aanvrager – niet langer voor vergoeding in aanmerking komen.

Het gaat om een koussysteem, bestaande uit een onderkous en een bovenkous. Het systeem is een alternatief voor compressiezwachtels. De onderkous dient ter bescherming en fixatie van het wondverband en vereenvoudigt het aantrekken van de compressiekous. Beide kousen samen zorgen voor de therapeutisch noodzakelijke werkdruk van circa 40 mmHg bij de enkel. Omdat er gelijktijdig sprake is van wondverzorging worden deze kousen ook wel aangeduid met verband- of wondkousen.

De behandeling met deze kousen duurt circa 12 weken. Als de wond gesloten is, zal men echter aangewezen blijven op TEK om herhaling te voorkomen.

Beoordeling standpunt Zvw

Wet- en regelgeving

○ **Zorgverzekeringswet**

In artikel 10, onder d, van de Zorgverzekeringswet is bepaald dat het krachtens de zorgverzekering te verzekeren risico de behoefte is aan hulpmiddelenzorg.

○ **Besluit zorgverzekering**

In artikel 2.1, tweede lid, Bzv is bepaald dat de inhoud en omvang van vormen van zorg of diensten mede worden bepaald door de stand van de wetenschap en praktijk en, bij het ontbreken van een zodanige maatstaf, door hetgeen in het betrokken vakgebied geldt als verantwoorde en adequate zorg.

In artikel 2.9, eerste lid, Bzv is bepaald dat hulpmiddelenzorg de bij ministeriële regeling aangewezen, functionerende hulpmiddelen en verbandmiddelen omvat.

○ **Regeling zorgverzekering**

In onderstaande artikelen van de Rzv zijn de voor deze problematiek relevante hulp- en verbandmiddelen als te verzekeren prestatie opgenomen.

Artikel 2.6, onder h

Hulpmiddelen voor persoonlijke verzorging en

bescherming als omschreven in artikel 2.15.

Artikel 2.15, eerste lid, onder j

Verbandmiddelen toe te passen bij een ernstige aandoening waarbij een langdurige medische behandeling met deze middelen is aangewezen.

Artikel 2.6, onder m

Uitwendige hulpmiddelen te gebruiken bij het langdurig compenseren van het functieverlies van aderen bij het transport van bloed en het functieverlies van lymfevaten bij het transport van lymfe.

Toelichting op artikel 2.6, eerste lid, onder m

Onderdeel m spreekt van het langdurig compenseren van functieverlies. Dit om onderscheid te maken tussen hulpmiddelen die tijdelijk worden ingezet als onderdeel van de medische behandeling en zodoende behoren tot de aanspraak op die behandeling (bijvoorbeeld therapeutische elastische kousen in verband met de nabehandeling van het verwijderen van spataderen). Aangezien er bovendien sprake moet zijn van een functieverlies van de aderen, bestaat geen aanspraak op steunkousen (klasse 1).

Standpunt verbandmiddelen

Het standpunt dat het CVZ op 29 juni 2009 heeft ingenomen over verbandmiddelen, luidt als volgt. In artikel 2.15, eerste lid, onder j, van de Regeling zorgverzekering is als te verzekeren prestatie aangewezen:

“Verbandmiddelen toe te passen bij een ernstige aandoening waarbij langdurige medische behandeling met deze middelen is aangewezen”.

Als verbandmiddel in de zin van de Regeling zorgverzekering kunnen in ieder geval worden aangemerkt:

“Producten voor wondverzorging en -preventie met als functies reiniging, vochtabsorptie, afdekking en fixatie.”

Of er sprake is van een ernstige aandoening waarbij langdurige behandeling nodig is, dient van geval tot geval te worden beoordeeld. Het verdient voorkeur om de indicatie hierbij als uitgangspunt te nemen. Producten met de functie *compressie* vallen niet onder de te verzekeren prestatie ‘verbandmiddelen’, maar kunnen worden verstrekt als zij voldoen aan de functiegerichte omschrijving van hulpmiddelen ter compensatie van functieverlies van aderen en lymfevaten bij transport van bloed respectievelijk lymfe. Klasse 1 kousen vallen hier gezien de toelichting op de Regeling niet onder.

Standpunt dubbellaags compressiekousen

Verbandmiddelen of compressiekousen

Het CVZ constateert dat de verbandfunctie zoals geformuleerd in het standpunt over de verbandmiddelen op de dubbellaags compressiekousen zoals hier bedoeld, niet (geheel) van toepassing is. Er is wel sprake van wondverzorging, maar de verbandfuncties 'reiniging' en 'afdekking' zijn strikt genomen niet van toepassing op deze kousen, nu onder de kousen wondverband is aangebracht. Van de onderkous zou nog wel gesteld kunnen worden dat deze dient ter 'fixatie' van het wondverband.

De primaire gezamenlijke functie van deze kousen (onder- en bovenkous) is echter het geven van compressie met als doel de bloedcirculatie te bevorderen. Compressietherapie heeft daarmee indirect een goede invloed op de wondgenezing. De onderkous fungeert bovendien als aantrekhulp voor de bovenkous. Omdat behandeling met TEK ook na het sluiten van de wond noodzakelijk blijft constateert het CVZ dat sprake is het langdurig compenseren van het functieverlies van aderen bij het transport van bloed en het functieverlies van lymfevaten bij het transport van lymfe als bedoeld in artikel 2.6, onder m, Rvz.

Stand van de wetenschap en praktijk

Het CVZ heeft onder meer aan de hand van de door de fabrikant toegezonden literatuur beoordeeld of de behandeling van *ulcus cruris venosum* met dubbellaags compressiekousen voldoet aan de stand van de wetenschap en praktijk, als bedoeld in artikel 2.1, tweede lid, Bzv.

Bij zijn beoordeling heeft het CVZ de conclusies betrokken uit de Cochrane review van 2009¹. Algemene conclusie van de review is dat multi-component systemen die een elastische bandage bevatten effectiever lijken dan die, die bestaan uit voornamelijk niet elastische elementen.

Deze conclusie is gebaseerd op 6 trials die werden gebruikt voor de vergelijking van de klinische effectiviteit tussen compressie kousen (4 studies waarvan 2 [Jünger 2004 en Polignano 2004²] een vergelijkbaar dubbellaags koussysteem) / tubulaire verbanden (2 studies) vs compressie bandages.

De gepoolde uitkomsten van Jünger en Polignano (n=177) lieten statistisch significant meer patiënten met volledige genezing zien na 3 maanden met de kousen

¹ O'Meara S, Cullum NA, Nelson EA. Compression for venous leg ulcers. Cochrane Database Syst Rev 2009;CD000265

² Polignano R, Guarnera G, Bonadeo P. Evaluation of SurePressComfort: a new compression system for the management of venous leg ulcers. *Journal of Wound Care* 2004;13(9):387-91.

vergeleken met kortrek bandages, RR 1,72 (59%CI 1,14 - 2,58).

Het CVZ is van mening dat hiermee de effectiviteit van deze 'dubbellaags koussystemen' voldoende is aangetoond .

Conclusie

Bij het behandelen van ulcus cruris venosum met dubbellaags compressiekousen is sprake van het langdurig compenseren van het functieverlies van aderen bij het transport van bloed en het functieverlies van lymfevaten bij het transport van lymfe, zoals bedoeld onder artikel 2.6, onder m, Rvz. Bovendien is het toepassen van deze kousen bij genoemde indicatie een behandeling conform de stand van de wetenschap en praktijk (artikel 2.1, tweede lid, Bzv). Dit betekent dat deze kousen onder de te verzekeren prestaties van de Zorgverzekeringswet vallen.

Vaststelling standpunt

Dit standpunt is vastgesteld op 11 maart 2010.